

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET

Erasmus+

Tájékoztató

Kiadja a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet • 2024

Felelős kiadó • Kovács Sándor rektor

Írták az INTÉZET TANÁRAI

A szöveget gondozta • Adorjáni Zoltán, Balogh Csaba,
Kállay Dezső és Ósz Sándor Előd

Fényképek • Brian Johnston, Juhász Péter, Kiss Gábor,
Sógor Árpád és Szűcs András

Grafika, technikai szerkesztés • IDEA PLUS
Könczey Elemér • Nagy Andrea

Megjelent az Erasmus+ támogatásával.

Címlapfotó • A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet délnyugat felől

I. Hivatás

• A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET (KPTI) az Erdélyi Református Egyházkerület, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház és a Magyar Unitárius Egyház lelkipásztorképző egyeteme. A romániai felsőoktatási intézmények sorába hivatalosan bejegyzett (akkreditált) és a fenntartó egyházak védnöksége alatt működő, önálló jogi státussal bíró intézmény oktatási nyelve magyar. Több

évszázados egyházi oktatási hagyományai szerint a KPTI tanárok és diákok közössége (*universitas magistrorum et scholarium*), amelyhez hozzátartoznak a kutató és hivatalnok munkatársak is. Rendjének és a benne folyó tevékenységnek elvi alapja a KPTI chartája, amely összhangban van a három erdélyi protestáns egyház hitvallásaival és jogszabályaival, Románia alkotmányával és az érvényben lévő felsőoktatási törvénnyel.

LUTHERÁNUS, REFORMÁTUS, UNITÁRIUS CÍMEREK

ALAPVETŐ CÉLOK

1) A KPTI a protestáns egyházak sajátos és egyetemes célkitűzéseit követi, ezért Isten megismerésére és tiszteletére nevelő teológiát művel az egyetemes keresztyénség és a 16. századi reformáció szellemében.

2) Az egyetem a 16. században szentesített erdélyi vallásszabadság eszméjének örököse. Oktatási és nevelési rendjében szem előtt tartja az alapító egyházak szolgálati hátterét: az erdélyi magyarság többségét alkotó protestantizmust, valamint a több felekezeti és kulturájú erdélyi társadalmat.

3) Reformatori örökségének ápolásával, az európai protestantizmushoz való szoros kötődésével, valamint nyelvi és kulturális beágyazottságával egyszerre áll az egyetemes magyar tudományosság és az európai művelődés szolgálatában.

4) A KPTI élő hitű, önazonosságukban szilárd, egyházuk hagyományai iránt elkötelezett, szakmailag komolyan felkészült, művelt, széles látókörű, nyitott gondolkodású, a társadalmi jelenségek és folyamatok iránt érzékeny lelkipásztorok, teológus szakemberek képzését tartja szem előtt, akik az egyházi és társadalmi élet megbecsült tagjaivá és lelki vezetőivé, a hazai és közelebről az erdélyi értelmiségnek pedig méltó partnereivé válhatnak. A lelkészképzés mellett nagy gondot fordít a keresztyén teológia körében kifejtett tudományos igényű kutatómunka művelésére és a lelkipásztorok szakmai továbbképzésére.

KÖRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR: A TORDAI VALLÁSSZABADSÁG, 1568

E CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN A KPTI

- tudományos igényű és rendszeres oktatás nyújt;
- biztosítja az egyéni, illetve intézményes kutatást, és rendszeres kapcsolatot tart fenn bel- és külföldi egyetemekkel, kutatóműhelyekkel;
- konferenciákat és tudományos ülésszakokat szervez, illetve szorgalmazza a tanárok és diákok részvételét a bel- és külföldi konferenciákon;

• I. HIVATÁS •

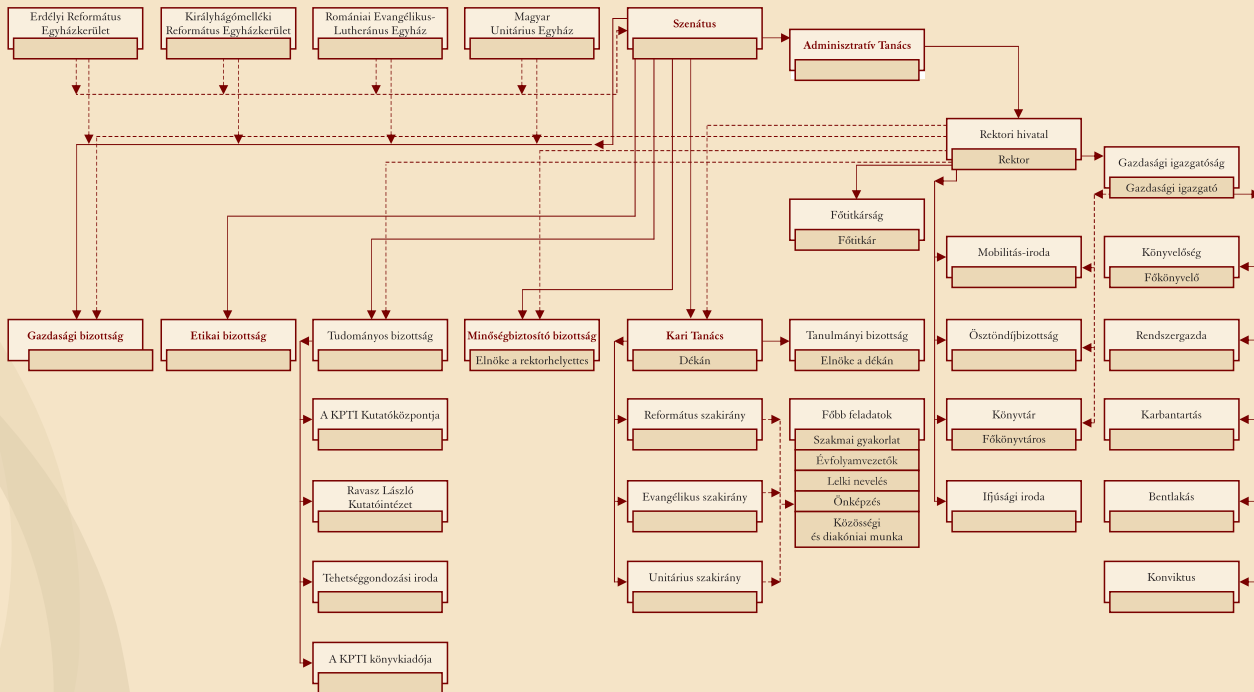
- szakmai továbbképzéseket szervez; ösztönzi a belföldi, a nemzeti és nemzetközi tudományos, illetve szakmai társaságokban való részvételt;
- szorosan kötődik az őt fenntartó egyházakhoz, hallgatóit gyülekezeti és missziós gyakorlatokra küldi;
- ökumenikus kapcsolatokat ápol;
- belső intézményrendjében autonóm, ökumenikus és demokratikus szervezetséget biztosít az egyházi, iskolai és tanításbeli szabadság összehangolásával.

Az egyetem működésének anyagi feltételeit hagyományosan a romániai református, evangélikus-lutheránus, valamint unitárius egyházak és gyülekezeteik biztosítják. Miután az erdélyi református, evangélikus és unitárius lelkészképzés a rangos *Magyar Örökség*-díjban részesült, majd 2012-ben felkerült a nemzeti jelentőségű magyar intézmények listájára, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet a Bethlen Gábor Alapon keresztül a magyar állam támogatásában is részesül. A román állam a tan- és adminisztratív személyzet fizetésének kiegészítésével, a különböző alapítványok, egyesületek és szervezetek pedig céladományokkal járulnak hozzá a működési költségek fedezéséhez.

A MAGYAR ÖRÖKSÉG-OKLEVÉL

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET 2023–2024

II. Az erdélyi protestáns lelkipásztorképzés múltja

Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Zsolt 90,1

A) REFORMÁTUS LEKÉSZKÉPZÉS (1557–1948)

A református lelkészképzés egyidős a felekezet szervezeti kereteinek megszilárdulásával (1571–1579). Ebben az időszakban az Erdélyi Református Egyház két legfontosabb oktatási intézménye a gyulafehérvári és a marosvásárhelyi iskola volt. Utóbbiban olyan képzett humanisták tanítottak, mint Laskai Csókás Péter vagy Baranyai Decsi Csimor János. Ezek mellett több mezővárosi iskola (Déva, Küküllővár, Fogaras, Radnót) hallgatói sajátíthattak el olyan ismereteket, amelyek birtokában ordinációs vizsgára állhattak.

BETHLEN GÁBOR FEJEDELEM

BOCSKAI ISTVÁN FEJEDELEM

CÍMER BETHLEN GÁBOR LEKÉSZCSALÁDOKAT MEGNEMESÍTŐ DIPLOMÁJÁN

• Collegium Academicum. A református lelkészképzés szempontjából fontos mérföldkő az 1622-es év, a mikor Bethlen Gábor kezdeményezésére az erdélyi országgyűlés elhatározta a gyulafehérvári *Collegium Academicum* felállítását. A fejedelem adományokkal látta el, külföldi tanárokat hívott tanítani, iskolatörvényt szorgalmazott, a lelkipásztorok utódait nemesi rangra emelte.

A református akadémia hírét és tudományos színvonalát első professzorai alapozták meg: Martin Opitz, Johann Heinrich Alsted, Johann Heinrich Bisterfeld, Ludwig Piscator német teológusok, Isaac Basire angol prédikátor.

Bethlen Gábor kollégiumának három jellemvonása volt, s ezek Gyulafehérvártól Nagyenyeden át Kolozsvárig kísérték: az iskolai szabadság (autonómia), az egyházi elkötelezés és a fejedelmi alapítás emléke.

• *Bujdosó főiskola.* Ez a név zaklatott története miatt illik a kollégiumra. 1658-ban tatárdúlás miatt menekült a Gyulafehérvár környéki falvakba, majd Kolozsvárra. Apafi Mihály fejedelem 1662-ben Nagyenyedre telepítette. 1704-ben Tiede császári zsoldosvezér labancjai gyújtották fel a várossal együtt. A helyreállítást, a 18. századi építkezéseket az angol protestánsok adománya tette lehetővé. 1849 januárjában a felkelő románok égették fel a kollégiumot, nagy értékű könyvtárát és gyűjteményeit jórészt megsemmisítették.

• *Lelkészképzés a kollégiumokban.* 1656-ban Kolozsvárra került Apáczai Csere János, és kollégiumi rangra emelte a város iskoláját. 1673-ban Apafi Mihály a Collegium Academicum üresen álló gyulafehérvári épületébe befogadta Sárospatak elűzött kollégiumát. Az intézmény beépült az erdélyi iskolarendszerbe, 1711-ig Gyulafehérváron, 1719-től Marosvásárhelyen működött.

A hosszú 18. században Erdélyben három helyen folyt református lelkészképzés. A 19. század elején ezekhez csatlakozott a székelyudvarhelyi kollégium is.

1854-től 1862-ig csak Kolozsváron, 1862-től kizárólag Nagyenyeden folyt református lelkészképzés.

SZÁSZ DOMOROS PÜSPÖK (1884–1899)

• II. AZ ERDÉLYI PROTESTÁNS LELKIPÁSZTORKÉPZÉS MÚLTJA •

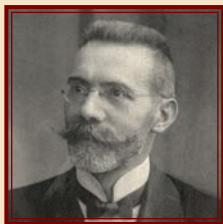
• *Enyedről Kolozsvárra.* A kolozsvári egyetem megnyitása (1872) után egyházi mozgalom indult azért, hogy Kolozsvárra helyezték a teológiát is. Szász Domokos püspök (1885–1899) támogatta a tervet. Hosszas vita után a püspök az *Erdélyi Ev.-Ref. Egyházkerület Theologiai Fakultása* néven új intézményt alapított, amelyet a kolozsvári Trencsin tér északi oldalán vásártelken építettek fel 1895 őszére. Az enyedi lelkészképzés egy ideig párhuzamosan működött, majd elsorvadt.

• *A kolozsvári Theologiai Fakultás.* A kolozsvári Theologiai Fakultás folyamatosan működött az utóbbi százharminc évben. Mindkét világháború idején és az azokat követő impériumváltozások dacára is folytatódott a tanítás. A háborúk alatt nem, de a „béke” éveiben megszállták akadémiánkat. 1920–1926 között katonatiszteket és más idegen hivatalnokokat szállásoltak el földszintjén. 1944–1948 között is volt hasonló beszállásolás. A fakultás vagyona drasztikusan csökkent 1920 után, majd az 1948-as államosítással teljesen megszűnt, és et-

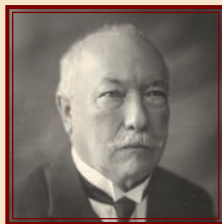
től kezdve a református egyház gyülekezeteinek adományai biztosították a lelkipásztorképzés anyagi feltételeit. A gyülekezetek gondoskodása és az ünnepi legátusok pénzbeli támogatása megerősítette a fakultás kötődését az egyházhoz.

A Theologiai Fakultás első tanárnemzedéke:

1. Kenessey Béla (bibliai tudományok, igazgató, 1895–1908)
 2. Kecskeméthy István (bibliai tudományok, 1895–1936)
 3. Nagy Károly (rendszeres teológia, 1895–1918)
 4. Pokoly József (egyháztörténelem, 1895–1912)
 5. Molnár Albert (gyakorlati teológia, 1895–1901)
 6. Ravasz László (gyakorlati teológia, 1907–1921)
 7. ifj. Bartók György (bibliai tudományok, 1908–1913)
 8. Révész Imre (egyháztörténelem, 1912–1921)
- 1895–1919 között diákjaink az egyetemen is tanultak:
9. Böhm Károlynál filozófiát,
 10. Schneller Istvánnál pedig pedagógiát.

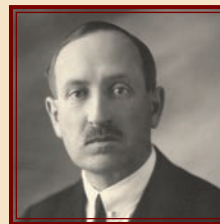
KENESSEY BÉLA

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

MAKKAI SÁNDOR

NAGY GÉZA

A két világháború közötti tanárnemzedék:

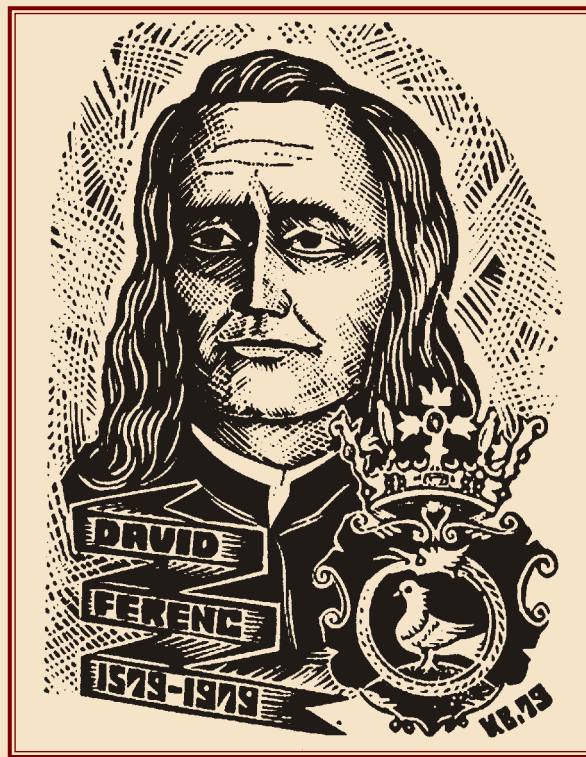
1. Makkai Sándor (rendszeres teológia, 1918–1926)
2. Imre Lajos (gyakorlati teológia, 1918–1948)
3. Tavasz Sándor (rendszeres teológia, 1919–1948)
4. Gönczy Lajos (gyakorlati teológia, 1923–1948)
5. Nagy Géza (egyház történelem, 1926–1948)
6. Maksay Albert (újszövetségi teológia, 1925–1959)
7. Nagy András (ószövetségi teológia, 1936–1959)

B) UNITÁRIUS LELKÉSZKÉPZÉS 1566–1948

Az unitárius lelkészképzés története összefonódik Kolozsvár reformációjával. Az erdélyi protestantizmus legradikálisabb ága 1566-tól folyamatosan Kolozsvárott képezte az evangélium hirdetésére rendelt papjait. A 16. század folyamán rangos európai tudósok tanítottak az unitáriusok kolozsvári főiskolájában: Dávid Ferenc, Jacobus Palaeologus, Johann Sommer, Matthias Vehe Glorius, Enyedi György.

Az unitárius felsőoktatás két síkon zajlott, az ún. szekundánsok világi pályára, a tógatusok egyházi szolgálatra készültek. Az Unitárius Teológiai Akadémia fejlődéstörténetében a teológiai oktatásnak négy szakaszát lehet megkülönböztetni:

- *1566–1847: filozófiai kurzus.* Filozófiai képzésben azok részesültek, akik hivatásukul a papi és/vagy tanítói pályát választották. Tekintettel arra, hogy a tógatusok segélyben részesültek, és így önerőből végezheték tanulmányaikat, rend-

DAVID FERENC, AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ REFORMÁTORA •
KÓSA BÁLINT FAMETSZETE

• II. AZ ERDÉLYI PROTESTÁNS LELKIPÁSZTORKÉPZÉS MÚLTJA •

szerint többen voltak, mint ahány papot a gyülekezetek igé-nyeltek, s ezért egy-egy végzett ifjú 4-6 évet, de még ennél is több időt töltött a kolozsvári unitárius akadémián. Az egyházi törvény értelmében csak az foglалhatott el lelkészi állást, aki valamelyik középiskolában legalább három évig tanított köz-tanítóként (lektorként) vagy egyházközösségben mesterként.

A humaniórák mellett a dogmatika és história tartozott a lelkészképzés elméleti tárgyai közé. A gyakorlati képzést a reggeli és esti áhítatok, illetve az 1694-től bevezetett szónok-lati gyakorlatok szolgálták. A 16. században kialakult rendszer a 19. század közepéig volt érvényben. Az addigi hároméves tanulmányi időt 1812 után emelték négy évre.

- *1847–1857: kétéves teológiai kurzus.* 1845-ben a homo-ródmácsi zsinat kimondta, hogy a teológia oktatását el kell választani a filozófiai oktatástól, és azoknak, akik lelkipászto-rok kívánnak lenni, további két év teológiai stúdiummal kell kiegészíteniük filozófiai tanulmányaikat. A teológiai diszci-plínák sorában a lelkészjelöltek dogmatikát, etikát, homileti-kát, katekétikát, liturgikát, egyházjogot, egyháztörténelmet, bibliai kortörténetet, ó- és újtestamentumi exegézist tanultak.

- *1857–1896: teológiai szeminárium.* 1857-ben a koráb-bi kétéves teológiai kurzust még egy esztendővel toldották meg. Így a lelkészjelöltek további három esztendő teológiai képzést kaptak a hároméves filozófiai kurzus után. Az okta-tásban új tárgyak is helyet kaptak (pl. „baromorvoslás”, gyü-

mölcsstermesztés és selyemhernyó-tenyésztés), de megújult és hangsúlyt kapott az egyházjog oktatása is. Ebben az idő-ben kezdte el tanári pályafutását az utolsó erdélyi polihisztor, Brassai Sámuel, aki héber nyelvet tanított a lelkészjelöltek-nek. 1859-től angol nyelvet is tanítottak a hallgatóknak.

- *1896–1909: az Unitárius Vallásközönség Papnevelő Inté-zete.* Szabályzatát a millennium évében alkották meg, és je-lentős újítás volt a teológiai oktatás különválasztása a főgim-náziumi oktatástól. Az intézet élére önálló igazgató került Boros György későbbi püspök személyében. A teológiai hallgatók a *Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemen* hallgathattak filozófiát, jogot és pedagógiát. A lelkészképzés idejét háromról négy esztendőre emelték. Az intézet életében az 1909. év újabb változást hozott.

- *1909–1915: Unitárius Teológiai Intézet.* Az *Unitárius Val-lásközönség Papnevelő Intézete* főiskolává nőtte ki magát. Az ok-tatás önálló tanári karral és új működési szabállyal kezdődött el. A szemináriumok száma jelentősen megnőtt, s az Unitárius Teológiai Intézet a gyakorlati lelkészképzést tartotta fő célki-tűzésének. Öt év elteltével az intézet újból nevet változtatott.

- *1915–1948: Unitárius Teológiai Akadémia.* 1915-ben az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa akadémiai rangra emel-te az Unitárius Teológiai Intézetet, megalkotta új működési szabályzatát, 1928-tól pedig öt évben határozták meg a ta-nulmányi időt.

C) EVANGÉLIKUS LELKÉSZKÉPZÉS

A reformáció óta folyamatosan léteznek Erdélyben magyar ajkú evangélikus gyülekezetek (a barcasági magyar falvakban, Székelysomboron, Halmágyon, Oltszakadátton stb.). Ezek a Szász Evangélikus Egyházhoz tartoztak. 1886-ban a barcasági magyar ajkú gyülekezetek önálló Magyar Evangélikus Egyházmegyébe tömörültek, és a Magyar Evangélikus Egyház Tiszai Egyházkerületéhez csatlakoztak, amelynek központja Nyíregyháza volt.

Az erdélyi magyar evangélikus gyülekezetek a trianoni békeszerződés következtében kényszerültek önálló egyházkerületbe szerveződni. Az egyházkerület élén álló szuperintendens székhelyének előbb az aradi egyházközség, majd az 1950-es évektől a kolozsvári egyházközség adott otthont.

Az erdélyi magyar evangélikus lelkészjelöltek a kora újkorban a gyulafehérvári, nagyenyedi és marosvásárhelyi református kollégiumokban, illetve a brassói és a szebeni evangélikus gimnáziumokban tanultak. A 19. század közepétől Eperjesen és Sopronban képezték lelkészeinket. Ezt a gyakorlatot azonban a trianoni békeszerződés megszüntette.

Az új helyzetben a kolozsvári Református Teológiai Fakultás nyújtott „segítő jobbot” az erdélyi magyar evangélikusok kis közösségének: előbb rendkívüli, majd 1923-tól teljes jogú hallgatóként vette fel az evangélikusokat, és evangélikus lelkészeket vont be a sajátos felekezeti jellegű tárgyak oktatásába. Így az evangélikus hallgatók nevelésében és önazonosságuk erősítésében olyan személyiségek vettek részt teológiai magántanárként, mint Kirchknopf Gusztáv, Járosi Andor vagy Kiss Béla, akiknek szolgálatára ma is hálásan emlékezünk.

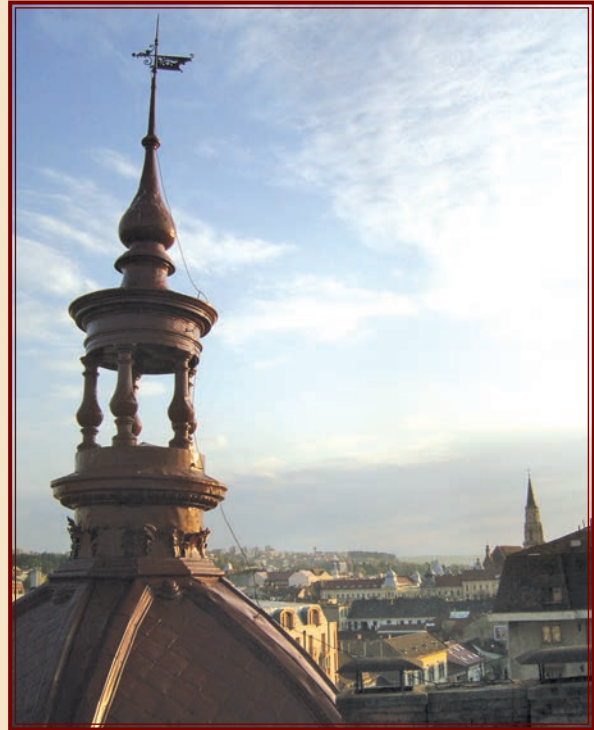
A 20. századi evangélikus lelkésznevezédek egész sorának arculatát a kolozsvári református teológiai tanárok is alakították. Meghatározó szerepük mind a mai napig megmaradt.

A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház taglétszámából adódóan nem engedhette volna meg magának, hogy önálló lelkészképző intézetet tartson fenn. Így a nagyobb, református testvérfelekezet nyitottsága, befogadókészsége tette lehetővé azt, hogy a nemzeti és felekezeti kisebbségi sorsra jutott erdélyi evangélikus gyülekezetek nem maradtak lelkészek nélkül.

III. A közelmúlt: 1949–2023

A) REFORMÁTUS LELKÉSZKÉPZÉS

Az 1945 és 1947 között berendezkedett kommunista hatalom 1948-ban léptette életbe az új vallásügyi törvényt. A kultuszminisztérium 1948. november 13-án kelt rendeletének értelmében a négy történelmi protestáns egyház (református, szász evangélikus, unitárius és magyar evangélikus) *egyetlen közös egyetemi fokú teológiát* tarthatott fenn. A református, az unitárius és az evangélikus egyház püspökei, Vásárhelyi János, Arday Aladár, Kiss Elek, Friedrich Müller és Argay György elhatározták, majd az egyházak vezető testületei kimondták az *Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet* megalakítását. Hatósági nyomásra nyugdíjazták Imre Lajos, Tavaszgy Sándor, Gönczy Lajos és Nagy Géza tanárokat, 1949. január 1-i hatállyal pedig hat új tanárt neveztek ki. Az újonnan megalakított intézetet 1949. február 25-én nyitották meg hivatalosan az *Erdélyi Református Egyházkerület Theológiai Fakultásának* épületében. Ténylegesen még tizenegy évig ugyanúgy történt a lelkészképzés, mint azelőtt. A magyar református és evangélikus kar a korábbi fakultás épületében maradt, az unitárius kar pedig az unitárius kollégium épületében működött. A szász evangélikusok előbb kolozsvári fakultásunkon működtették külön karukat, majd 1954-ben Nagyszebenbe költöztek.

A protestáns teológiai intézet újabb átszervezése 1959–60 folyamán történt meg. 1959-ben a titkosszolgálat tisztjei több hallgatót, tisztviselőt és teológiai tanárt tartóztattak le azzal a váddal, hogy rokonszenveztek a magyar forradalommal. Legtöbbjüket bebörtönözték. A kommunista hatalom átszervezte a teológia működését, az intézet új neve az Egyetemi Fokú *Egységes* Protestáns Teológiai Intézet lett, az unitárius karnak pedig át kellett költöznie a református fakultás épületébe.

B) UNITÁRIUS LELKÉSZKÉPZÉS

A kultuszminisztérium 1948. évi rendelete értelmében a Protestáns Teológiai Intézetnek az új világrendbe kellett beilleszkednie. Az intézet élén a rektor, az egyes tagozatok élén pedig a dékánok álltak. A hét közös tanszék közül hat a református tagozat, egy pedig – a hangzatos nevű *A vallások története és összehasonlító vallástudomány* – az unitárius tagozat hatáskörébe tartozott. Az unitárius tagozat rendes (Kovács Lajos, Erdő János, Simén Dániel) és helyettes (Lőrinczi Mihály, Péterffy Gyula) tanárait a kultuszminisztérium erősítette meg, illetve nevezte ki. Az *Általános vallástörténet és összehasonlító vallástudomány* közös tanszékre a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa nevezte ki Bende Bélát rendes tanárnak. Az unitárius karon négy rendes, két előadótanár, két titkár és egy altiszt nyert alkalmazást.

Az immár Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet ünnepélyes megnyitáskor összesen huszonnégyszáz hallgató iratkozott be az unitárius tagozat négy évfolyamára. A tanári karban 1959-ig nem történt változás.

Az 1956-os magyarországi forradalom következtében 1959-ben az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézetben is elkezdődtek a letartóztatások. Az unitárius tanári kar Kovács Lajos és Péterffy Gyula kivételével 1959-ben börtönbe került. Több lelkészt és teológiai hallgatót letartóztattak. A megüresedett tanári állásokat úgy töltötték be, ahogyan lehetett.

Az unitárius kar hat évfolyamán rendszerint 15-20 diák tanult.

C) A SZÁSZ EVANGÉLIKUSOK

A *nagyszebeni szász evangélikus kar* a KPTI tagozata volt. Azonban nyelve, hagyománya és kultúrája, illetve kolozsvári magyar protestáns örökségünktől eltérő arca miatt inkább testvérintézetnek tekintettük. 1948–1954 között Kolozsvárt működött kényszerűségből, s ez alkalmat adott a szász és magyar tanárok és diákok barátkozására, 1954-től pedig rendszeres cserediák-kapcsolat alakult ki az anyaintézet és

a szász evangélikus kar között. A szászok Kolozsvárra jöttek magyar szóra és az egyetemi város gazdagabb kulturális életét élni, a magyar diákok pedig Szebenbe mentek a szász lutheránus egyházzal és a német nyelvvél ismerkedni.

A szász evangélikus kar 2006-ban vált ki a KPTI-ből, és a nagyszebeni Lucian Blaga Egyetem evangélikus teológiai intézeteként működik tovább.

ÖKUMENIKUS NYITÁS, FORDÍTOTT PEREGRINÁCIÓ

Az egyetem külkapcsolatai a 60-as évek végén változtak némileg az ökumenikus látogatócsoportok ösztönzésének és a román politika részleges nyitásának köszönhetően. 1968–1989 között néhány hallgató ismét mehetett nyugati tanulmányútra. Elkezdődött a fordított peregrináció is, amelyre holland református teológiai hallgatók vállalkoztak. A holland diákok 1968-tól tanultak rendszeresen a KPTI-ben. Többségük doktorjelölt volt, s az eddig itt tanult 23 diákból ketten doktori címet is szereztek. Utrecht és Kolozsvár, Hollandia és Erdély 350 éves közössége így újult meg akkor, amikor senki nem remélhette, s az 1989-es változások után ez a közösség bontakozott ki sokféle gyülekezeti szálon.

IV. Lelkészképző egyetem

Amint a KPTI korábbi neve is tükrözi, az állami nyomásra 1948-ban megalakított *Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet* egyetemi ranggal működött és doktorálattási joggal rendelkezett. Az 1989-es változások után létrejött Romániai Felsőoktatási Minőségbiztosító Hatóság (ARACIS) ezt erősítette meg 2009-ben. 2011-ben megtörtént a Bologna-rendszerű kétciklusos egyetemi képzés második fokozatának, a magiszteri képzésnek az akkreditálása is. Ezzel az állami elismertetéssel a KPTI bekerült az Oktatásügyi Minisztérium által törvényesen bejegyzett egyetemek sorába, s így az újabb előírások szerint is bekapcsolódott a hazai és európai egyetemi rendszer vérkeringésébe, amelyben szabadon alakíthatja kapcsolatait, együttműködési szerződéseket köthet, és részt vehet az európai szintű csereprogramokban is (pl. *Erasmus+*).

Az egyetem nemzetközi elismerése tovább erősödött azáltal, hogy részt vett a *Felsőoktatás Minőségét Biztosító Európai Szövetség Intézményértékelő Programjában*. Az Európai Egyetemek Szövetségének nemzetközi bizottsága 2014. január 29–31. és április 29–30. között látogatta meg a KPTI-t. Zárójelentésében elismeréssel szolt a KPTI-ben zajló munkáról. Méltányolta a hallgatók nyitottságát és az egyetem életében vállalt aktív részvételét, de különösképpen azt a széles körű

szociális tevékenységet, amelyet a teológushallgatók jól szervezett önkéntes munkacsoportokban végeznek. A bizottság látogatása azt jelzi, hogy a KPTI nem csak országos szinten, hanem az európai felsőoktatás hálózati rendszerén belül is elismert és számon tartott intézmény.

• V. OKTATÁS, KÉPZÉS, KUTATÁS •

„A bizottságnak alkalma nyílt megtapasztalni a KPTI mindennapos életét és tevékenységét meghatározó közösségi szellemiséget. Ugyanez a szellemiség jellemzi az oktatási-tanulási folyamatot is. A »tanulmányozó közösség« elve itt realitás. [...]

A diákközpontú oktatás elvének semmi köze nincs a formalitásokhoz, sokkal inkább az alkalmazott módszerekhez, mindenekelött azonban a diákok és tanárok újszerű hozzáállásához, a diák és tanár közötti személyes kapcsolathoz. [...]

A bizottság örömmel állapítja meg, hogy az említett feltételek messzemenően érvényesülnek a PTI-ben.”

V. Oktatás, képzés, kutatás

Az erdélyi protestáns lelkészképzést meghatározza és jellemzi a szolgálatra történő felkészítés és a tudományos képzés párhuzamossága, illetve egyensúlya. Az előadások, a szemináriumok és a különböző gyakorlatok úgy készítik fel a hallgatókat a gyülekezeti szolgálatra, hogy elsődlenül az elméleti alapozás. A teológiai oktatás azt is szem előtt tartja, hogy a hallgatóknak általános műveltséggel kell rendelkezniük.

A romániai lelképásztorképzés – a bolognai oktatási rendszernek megfelelően – két ciklusban történik: a négyéves alapképzés (licenciátus, BA) és a kétéves magiszteri képzés (MA).

A KPTI alapképzése és magiszteri képzése a fenntartó egyházak igényeihez igazodik, és így az oktatás három szakirányban folyik: *református*, *evangélikus* és *unitárius*. A közösen hallgatott szaktárgyak mellett a hallgatók felekezeti hovatartozásuk szerint vesznek részt a hitelvi kérdéseket érintő elméleti képzésben és az ahhoz kapcsolódó szakmai gyakorlatokon. A szakirányok szerinti oktatás lehetőséget biztosít arra is, hogy olyan sajátos elméleti és gyakorlati tárgyak kerüljenek be a tanmenetbe, amelyek a fenntartó egyházak elvi és egyházstratégiai szempontjainak érvényesülését szolgálják.

Az oktatás a hagyományos szakcsoportok szerint történik: *bibliai teológia*, *rendszeres teológia*, *gyakorlati teológia* és *egyháztörténelem*. A tanmenetben helyet kapnak a missziológia, az alapvető egyházjogi ismeretek, egyházszociológia, valamint a magyar művelődéstörténet, a latin, és azok a modern nyelvek, amelyeknek ismerete nem csak az általános műveltséghez nélkülözhetetlen, de szükségesek a nemzetközi teológiai irodalom használatához is. Minden szakcsoporthoz vagy szemináriumi órák (bibliai teológia, rendszeres

• V. OKTATÁS, KÉPZÉS, KUTATÁS •

teológia, egyháztörténet), vagy gyakorlatok (homiletika, katekétika, pojménika, zene) tartoznak.

A homiletikai gyakorlathoz tartozik az ún. legáció. A hallgatók évente háromszor – karácsony, húsvét és pünkösd ünnepén – püspöki megbízólevéllel és a KPTI ünnepi üdvözlétével (konceptus) mennek legációba a három egyház gyülekezeteibe, és ott igehirdetési szolgálatot végeznek. A gyülekezetek pénzbeli adománnyal (legátum) is segítik a hallgatók tanulmányait. Ennek bizonyos százalékát a hallgatók az ifjúsági diakóniai közalapba fizetik be. Az ünnepi legátusokat fogadó lelkipásztorok jelentéseinek összegzése, oktatói és nevelői céllal, a spirituális nevelő, a tanári kar és a szenátus elé kerül.

ALAPKÉPZÉS

Az alapképzés induló évfolyamának létszámkeretét a fenntartó egyházak határozzák meg évről évre, igényeiknek megfelelően. Így évente mintegy 25-30 teológushallgató iratkozhat be az I. évfolyamra.

A teológiai oktatás alapképzésére sikeres felvételi vizsga után lehet beiratkozni. A felvétel versenyvizsga alapján történik, amelynek részleteiről a KPTI honlapja (<https://proteo.hu>) nyújt tájékoztatást.

Az alapképzés 240 kredittel elismert tanulmányi teljesítményt ír elő a hallgatóknak. Ez a négyéves tanulmányi ciklus a licenciátusi dolgozat elkészítésével és szigorlattal zárul. A licenciátusi oklevél feljogosít a magiszteri tanulmányok elkezdésére.

A diáklétszám alakulása az elmúlt öt évben

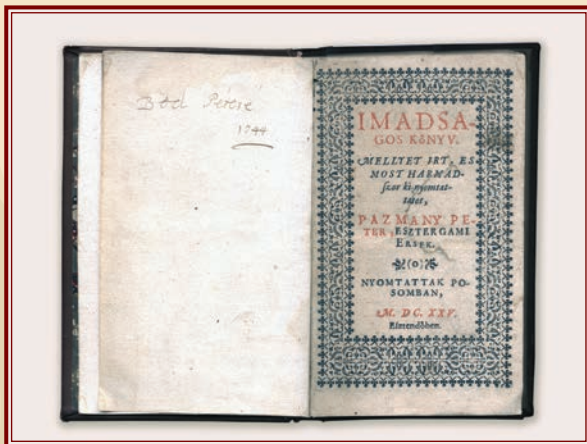
	Református		Evangélikus	Unitárius	Összesen
	EREK	KREK			
2019/2020	91	41	3	27	162
2020/2021	88	46	2	22	158
2021/2022	79	38	4	18	139
2022/2023	67	35	6	15	123
2023/2024	67	39	5	18	129

MAGISZTERI KÉPZÉS

A lelkészképzés második, kétéves ciklusára sikeres magiszteri felvételi vizsgával lehet beiratkozni. Ezen a vizsgán a tudományos kutatómunkára való alkalmasság felmérése kerül előtérbe. A hallgatók az általuk választott szaktárgyhoz tartozó, átfogóbb téma feldolgozásához készítének kutatási tervet, és ezt szakbizottság előtt mutatják be. A kutatási terv a magiszteri képzés kétéves ciklusára tekint, és a magiszteri dolgozat elkészítésével zárul le. A magiszterképzés célja kettős: egyfelől tág teret bizto-

sít a szerteágazó és a lelképásztori szolgálat szakszerű végzéséhez nélkülözhetetlen gyakorlati teológiai ismeretek elsajátításához, másfelől az opcionális tárgyak tanmenetbe illesztésével észszerű keretet kínál a hallgatóknak, hogy alaposabban elmélyüljenek az általuk választott szaktárgyban.

A magiszteri képzés 120 kredittel elismert tanulmányi teljesítményt ír elő a hallgatóknak, és a teológiai szakvizsgának minősülő magiszteri szigorlattal zárul. A magiszteri oklevél egyben „első lelkészképesítő” oklevél is.

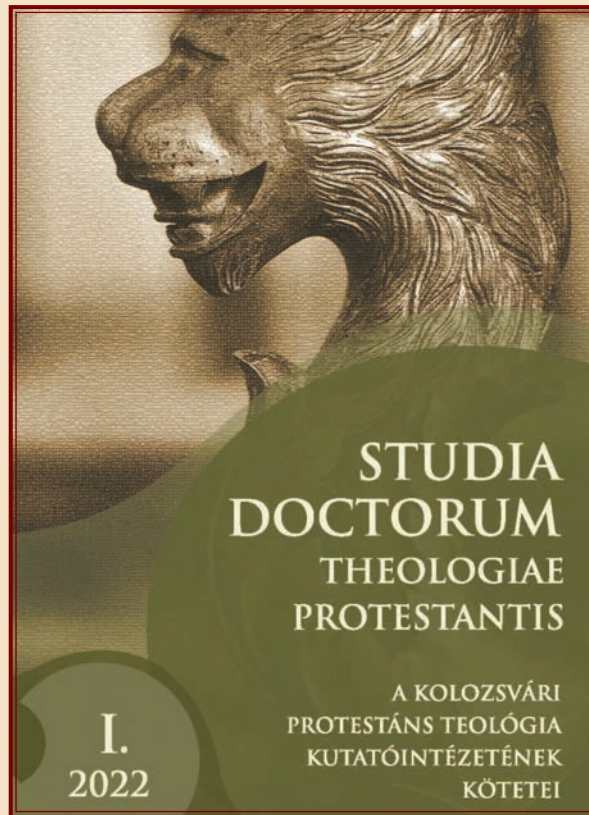
A magiszterképzés gyakorlati jellegének megfelelően magában foglal egy intenzív gyakornoki képzési ciklust is. Ennek keretében minden diák egy-egy mentor-lelkipásztor vezetése mellett valamely erdélyi gyülekezetben mélyíti el szakmai ismereteit. A hatéves teológiai képzés lezárultával az egyházak segédlelkészi szolgálatra veszik át a végzett hallgatókat. Az egyéves segédlelkészi időszakot követi a *véglegesítő egyházi vizsga*, amelynek sikeres letétele után megszerzik az önálló lelkipásztori szolgálatra felhatalmazó, „második lelkészsképesítő” oklevelet.

DOKTORKÉPZÉS

A Protestáns Teológiai Intézet 1949-ben kapott doktráltatási jogot. A doktori képzés a rendszerváltás után új korszakba lépett, az Oktatásügyi Minisztérium 2000-ben újra megerősítette a KPTI doktori képzésre vonatkozó engedélyét.

1992 és 2003 között a KPTI szenátusa 44 *Doctor Honoris Causa* címet ítelt oda a kiemelkedő és az egyetemmel szakmai kapcsolatot tartó teológusoknak.

A bolognai tanulmányi rendszerre való fokozatos átállás következtében az egyetem doktori iskolája jelenleg átszervezés alatt áll.

KUTATÁS

A tudományos kutatás a keresztyén teológia klasszikus felosztás szerinti tudományágai, illetve azok határterülete mentén zajlik. 2010-ben létrejött a *KPTI Kutatóintézete*, hogy a tanároknak és diákoknak, illetve az egyetemhez közel álló szakembereknek szervezett keretet biztosítson az elmélyült tudományos műhelymunkára. Ugyanebben az évben indult be a kutatási eredmények közzététele céljából az évenként megjelenő *Studia Doctorum Theologiae Protestantis*, a Kolozsvári Protestáns Teológia Kutatóintézete köteteinek kiadása is, amely évente egyszer jelenik meg. A periodikát a CEEOL adatbázis jegyzi. 2017-ben alakult meg a Ravasz

László Gyakorlati Teológiai Kutatóintézet, amely elsősorban a gyakorlati teológia tárgykörében működő tudományos munkát koordinálja. 2008 óta a KPTI hivatalos, államilag elismert könyvkiadót is működtet.

A kutatóműhelyek tevékenységeinek eredményeit más hazai és nemzetközi szaklapok, illetve könyvek, monográfiák is közlik. A kutatási tevékenységbe bekapcsolódnak a KPTI hallgatói is. Szakdolgozataikat gyakran a vezető szaktanár kutatási területeinek megfelelően készítik el. A teológushallgatók egyre nagyobb számban vesznek aktívan részt tudományos konferenciákon (ETDK, OTDK), illetve publikálják saját kutatásaik eredményeit teológiai szaklapokban.

Az elmúlt öt év kutatási eredményei publikációkban, szakterületek szerint

	Ószövetség	Újszövetség	Rendszeres teológia	Gyakorlati teológia	Egyháztörténet
2018	5	16	9	23	28
2019	10	13	9	15	30
2020	10	6	3	5	27
2021	11	6	16	10	19
2022	11	9	5	9	27
Összesen	47	50	42	62	131

(A TÁBLÁZAT CSAK A KPTI ALKALMAZOTTAINAK ÉS KUTATÓINAK MUNKÁIT ÖSSZEFOJTJA)

VI. Erasmus+, peregrináció

A 2014–2015-ös tanévben a KPTI belépett az Erasmus+ európai ösztöndíjprogram hálózati rendszerébe. E mobilitási program a hallgatók, az oktatók és az egyetemi élet szervezését támogató hivatalnok szakemberek tapasztalatszerését segíti elő, hogy érvényesítse az európai szinten meghirdetett, élethosszig tartó tanulás elvét. Ez nemcsak az elméleti ismeretszerzést szorgalmazza, hanem nagy hangsúlyt fektet a gyakorlati tudás és jártasság elmélyítésére is.

Együttműködési szerződések alapján Erasmus+ partnerkapcsolatot létesítettünk a magyarországi, a szlovákiai, a németországi, a hollandiai teológiai felsőoktatási intézetekkel, és ezek mellett együttműködési megállapodások alapján ápoljuk a kapcsolatot más angolai, amerikai és svájci egyetemmel.

Erasmus+ partnerintézmények:

- Debreceni Református Hittudományi Egyetem
- Eberhard Karls Universität Tübingen
- Eötvös Loránd Tudományegyetem (Budapest)
- Evangélikus Hittudományi Egyetem (Budapest)
- Károli Gáspár Református Egyetem (Budapest)
- Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (Budapest)
- Pápai Református Teológiai Akadémia

- Protestantse Theologische Universiteit (Amsterdam, Groningen)
- Sárospataki Református Hittudományi Egyetem
- Selye János Egyetem (Komárom)
- Szegedi Tudományegyetem
- Theologische Universiteit Kampen–Utrecht

Az egyetemi képzés mellett hallgatóink szakmai gyakorlati képzésen vehetnek részt Erasmus+ támogatással. Az Intézetnek több tucat külföldi intézménnyel van szerződése szakgyakorlati mobilitások lebonyolítására. Ilyen gyakorlati intézmények például: Schweitzer Albert Református Szeretetotthon, Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, Külügyi és Ifjúsági Iroda, a Református Missziói Központ és a Debreceni Nagykönyvtár.

A jelentkezők pályázat útján nyerhetik el az ösztöndíjat az egyetem Erasmus+ bizottságának támogató javaslatára. A szakmai gyakorlatokról, a megpályázható helyekről a mobilitásokat követő weboldal részletes tájékoztatást nyújt (<http://mob.proteo.hu/>).

Az Erasmus+ program keretében támogatott mobilitások mellett az Intézet 2016 óta részt vesz a Makovecz-program

• A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET •

ramban is, amelynek célja az egységes Kárpát-medencei felsőoktatási tér kialakítása. A Makovecz-ösztöndíjak támogatásával hallgatóink a Kárpát-medencei felsőoktatási intézményekben tanulhatnak, kutathatnak és teljesíthetnek szakmai gyakorlatot. A *Brot für die Welt* és a *Gustav Adolf Werk* alapítványok támogatták hallgatóink nyugati egyetemjárását és gyakorlati képzését németországi és svájci egyetemek teológiai karán, valamint az ifjúsági munka és a szeretetszolgá-

lat különböző területein tevékenykedő szervezeteknél, illetve gyülekezeteknél.

Ha visszatekintünk a közelmúltra, a két szervezet által nyújtott segítség nemcsak az elméleti és gyakorlati ismeretszerzés miatt volt hasznos, hanem azért is, mert a hallgatók, akik jobbára angol nyelvet tanultak a líceumokban, gyarapíthatták német nyelvismeretüket, fejleszthették nyelvi készségüket, s így használni tudják az igen értékes német teológiai irodalmat.

AZ I. ÉVFOLYAM • 2023

VII. A tanári kar

A KPTI az oktatói-nevelői munka, illetve a kutatás és tudományművelés iránt elkötelezett tanári karral rendelkezik, akik az érvényben lévő jogszabályoknak megfelelően hazai vagy külföldi intézményekben szerezték meg tudományos képesítéseiket.

Egyetemi tanárok: Kiss Jenő, Kolumbán Vilmos József, Kovács Sándor, Visky Sándor Béla.

Kutatóprofesszor: Buzogány Dezső.

Docensek: Balogh Csaba, Czire Szabolcs.

Adjunktusok: Horváth Levente, Kállay Dezső, Kató Szabolcs Ferencz, Koppándi Botond Péter, Ósz Sándor Előd, Papp György, Somfalvi Edit, Tódor Csaba.

Asszisztens: Benkő Timea.

Meghatározott idejű munkaszerződéssel oktató: Éles Éva.

A főállású és társult tanárok mellett az egyetem megfelelő képzettségű óraadókkal, szakképzett kül- és belöldi vendégtanárokkal, illetve meghívott előadókkal is biztosítja a színvonalas oktatását. A gyakornoki képzésben részt vesznek továbbá mentor-lelkipásztorok is.

VIII. Az épület

A Bocskai (ma Avram Iancu) tér sarkán álló impozáns épületben 130 éve folyik lelkészképzés. A korábban Nagye nyeden működő református lelkészképzés 1895-ben költözött át ebbe az épületbe. A kincses város vonzerejét minde nekelőtt az 1872-ben alapított *Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem* jelentette. A helyszínváltoztatás szorgalmazóit az a józan megfontolás vezette, hogy az egyetemi város pezsgő légköre és az egyetem közelsége jó hatással lesz a lelkészképzésre. Amellett, hogy a teológus ifjúság az egyetemen hallgathatott filozófiát, pedagógiát vagy más, nem teológiai jellegű szaktárgyakat, szorosabb kapcsolatot alakíthatott ki az itt formálódó értelmiséggel. Második egyetemet is végző, az egyetemi ifjúság hitéletében aktívan részt vevő és a művelődés különféle lehetőségeit nagyra értékelő hallgatóink napjainkig haszonélvezői az egykori bölcs döntésnek.

Mivel a hatékony oktatásnak alapfeltétele a tanárok és diákok közössége, az egyetem épületét úgy tervezték meg, hogy ez az elv maradéktalanul érvényesülhessen. Diákbentlakás és étkezdé, tanári lakások és dolgozószobák, előadótermek és könyvtár, díszterem és hivatalok egy életteret képeznek az ötszintes, eredetileg U alakú épületben. Ahol tanár és diák együtt használja a könyvtárat, ahol az ismeret szabad

áramlására és a hitélet gyakorlására megfelelő tér áll rendelkezésre, ahol a folyamat zavartalan működését jól szervezett hivatalok támogatják, ott színvonalas oktatói-nevelői és kutatói munka remélhető.

Az 1980-as évek elején hátsó szárnyal és a tetőtér beépítésével (1992) bővített, majd 2004–2005-ben és 2016–2017-ben felújított épület a mai viszonyok között is kiválóan megfelel rendeltetésének.

IX. A könyvtár

A könyvtár 130 éves múltjával és állományának gazdagságával egyike a Kárpát-medence legszínvonalasabb egyházi könyvtárainak. Könyvállományának kialakulását mindekelőtt az határozta meg, hogy rendeltetése szerint a lelkészképzéshez kívánt háttérrel biztosítani. A könyvállományt viszont számos egyházi személyiség, egyetemi tanár, magán-személy és időközben megszűnt intézmény könyvhagyatéka teszi változatossá. 2015-től kezdődően, külföldi intézmények támogatásával a könyvtárnak sikerült jelentős mennyiségű értékes új szakiradalmat is beszereznie. Továbbá, 2016 óta a hagyományos könyvkínálat mellett a könyvtár digitális szakmai adatbázisokhoz is hozzáférést biztosít.

A könyvtárnak több rendeltetése is van: egyetemi könyvtárként szakirodalmi háttérrel biztosít a hazai református, lutheránus és unitárius lelkészképzéshez; dokumentációs könyvtárként folyamatosan gyűjti a romániai magyar protestáns egyházak teljes könyvanyagát; jelentős muzeális állományával pedig forrásanyagot kínál a tudományos kutatók és az ezek iránt érdeklődő látogatók számára.

A könyvtár közel 100 000 kötetes állománya a nemzetközi szabványoknak megfelelő elhelyezésben és a lehetőségek szerint feldolgozva áll az olvasók, illetve kutatók rendelkezésére; átszervezése, modernizálása folyamatos. Online katalógusa

mellett honlapján (<https://konyvtar.proteo.hu>) elérhető az erdélyi református teológiai és egyházi irodalmat felölelő, folyamatosan bővülő digitális archívum is (<https://repo.proteo.hu>). Az olvasóközönség előtt hétköznapokon 9–16 óra között van nyitva, ugyanebben az időszakban előzetes egyeztetés alapján csoportos látogatásra is lehetőség van.

X. Közösség és lelki élet

A *lelki nevelői munka* végigkíséri és kiegészíti az oktatást, és arra néz, hogy a tudományt elsajátított hallgatók Isten igéjét hirdető, hívó keresztyén lelkipásztorokká legyenek. Annak megfelelően, hogy Krisztus úr és szolga volt, azoknak, akik elhagyják az egyetemet, és Krisztus követségében járnak, az ő Atyja iránti engedelmességét és méltóságát kell képviselniük. Tudjuk, hogy Isten ébreszti fel az akarást és a cselekvést. Tetszésének megfelelően az ő Lelke erősíthet meg a belső emberben. Ez azonban nem ment fel a lelki nevelés munkája alól, sőt kötelez, hogy ennek végzése hitből hitbe (Róm 1,17) történjék. Ezért az igehirdetést tartjuk a lelki nevelés elsőrendű eszközeknek.

A *személyes lelkigondozás* mindenkorai gyakorlat a KPTI-ben. A lelki nevelés megbízottja a spirituális nevelő tanár és az ifjúsági lelkész, aki részt vesz az ifjúsági presbitérium ülésein. Az ifjúsági lelkész szervezi meg az intézet istentiszteleti életét is. De részt vesznek ebben a munkában az oktatók, különösen az évfolyamfelelős tanárok, valamint az ifjúság presbiterei is. Ezt a szolgálatot egészíti ki a hallgatók egymás között végezett lelkigondozása. A lelkigondozást szolgálják a hallgatók közös esti áhítatai, a bibliaórák, az imaközösségek, a folyosói beszélgetések.

• X. KÖZÖSSÉG ÉS LELKI ÉLET •

Az *istentisztelet* a KPTI lelki életének kiemelkedő eseménye, amelynek mindenekelőtt a díszterem ad helyet. A hét minden napján lehetőség van a közös igehallgatásra, éneklésre és imádkozásra.

Vasárnap délelőtt az egyetem református és evangélikus tanárai, illetve a Babeş–Bolyai Tudományegyetem vallástanárképző fakultásának tanárai szolgálnak az előre elkészített igehirdetési terv alapján. Az evangélikus és unitárius hallgatók saját templomaikban vesznek részt a vasárnapi istentiszteleteken.

Minden hétköznap reggeli áhítattal (précessel) kezdődik. A rövid igehirdetési szolgálatot a felsőbb éves református és evangélikus hallgatók végzik beosztás szerint, a herrnhuti testvérközösség bibliaolvasó kalauzában (*Lo-sungen*) megadott ó-, illetve újszövetségi szakasz alapján. Az esti áhítatokat az I–II. éves református és evangélikus hallgatók tartják hétfőtől csütörtökig. Az igehirdetéseik előkészítéséhez az ifjúsági lelkész és az erre beosztott tanárok nyújtanak segítséget.

A tanév során az unitárius hallgatók tartják vasárnaponként a *LángÓl* ifjúsági istentiszteleteket. A megszületési képzés hallgatói a belvárosi vagy alsóvárosi gyülekezetben is végeznek *bűnbánati istentiszteleti szolgálatot* a reformáció, advent és böjtfő nagyheteiben.

A *bibliakörök* a lelki élet kötetlenebb, közvetlenebb és bensőségebb alkalmai. A bibliakörök nem évfolyamok szerint szerveződnek. A hallgatók évről évre szabadon választják meg, hogy melyik tanár köré csoportosuló bibliakörnek kívánnak tagjai lenni. A 12-15 fős csoportok szerda délután gyűlnek össze heti rendszerességgel. A bibliakör féléves vezérfonalát a kör tagjai alakítják ki közös megegyezéssel. Az előre kijelölt igeszakaszt, illetve témát a hallgatók egyike vagy a körfelelős tanár vezeti fel. Az egyszerű liturgiai keret, a közös éneklés, az egyéni és közös imádság rendet szab, ugyanakkor lehetőséget is nyújt az igazi lelki elmélyülésre.

Az *imaközösségek* a lelki élet szabadon szerveződő alkalmi, de a sokszor éjszakába nyúló folyosói beszélgetések is ugyanennek lehetnek a spontán megnyilatkozásai. Itt többnyire a rokon lelkek találhatnak egymásra és élük meg hitüket, vitatják meg „világrengető” kérdéseiket, s eközben csiszolják, alakítják egymás lelki arcát, eligazítják és támogatják az arra rászorulókat.

Az *évfolyamesték* és *évfolyamvacsorák*, az *évfolyamkirándulások* és a *csendes hétvégék* az egyetem falain kívül, valamelyik vidéki gyülekezeti vendégházban szintén a közösségé formálódás és a lelki érlelődés alkalmi. A megszokottól eltérő környezetben tanár és diák addig ismeretlen emberi vonásai mutatkozhatnak meg: felszínre kerül az, amit a napi rutin elrejt. A gyülekezeti helyszín nemcsak az új környezet frissítő hatásával serkent, hanem lehetőséget kínál a különféle gyülekezeti szolgálatra is: istentiszteletek, bibliaórák tartására, gyermekekkel, konfirmálókkal, ifjakkal való foglalkozásra, idősek meglátogatására.

A *Ascendsnapok* a két félév határát jelzik. Ha kísértene még valami a múltból, azt oldani kell, rendbe hozni, hogy teljes emberként lehessen készülni az újra. A kétnapos rendezvény alatt 3-4 előadás hangzik el. A bel- és külföldi meghívottak olyan témákról értekeznek, amelyeket az ifjúság igényel.

A hallgatók körében igen kedvelt közösségi esemény a *Kávéház*. Ezt maguk rendezik a vasárnapi istentiszteletek

után, ahol teát, kávé, süteményt lehet fogyasztani, miközben megbeszéljük az igehirdetést. A *teológusnapok*at félévenként szervezik, rövid kirándulással, játékokkal, versenyekkel, sporteseményekkel, esti sütögetéssel és közös énekléssel.

Továbbá évente egyszer sor kerül a *Reformátori hétre*, ahol kötetlenül beszélgetnek tanáriakkal és azok családtagjaival, illetve műhelymunkák, fórumbeszélgetések segítik a közösség formálódását.

XI. Közösség és szolgálat

Aki lelkipásztornak készül, szolgálatra készül. A KPTI kiváló gyakorlótér minden, valóban szolgálatra készülő számára. Senki sem panaszkodhat arra, hogy nincs terület, minta, lehetőség, vagy hiányozna a szakszerű eligazítás.

A *vegyes kar* tárt karokkal várja azokat, akik nemcsak tudnak és szeretnek énekelni, de rendszeresen részt is vesznek a kóruspróbákban. Minden fellépés a szolgálat nagyszerű alkalma is, s ezt csak pontosan és szépen érdemes végezni, lelkesen, nem kényszerűségből. Ahol az Isten dicsérete remek kórusművek értő és ékes megszólaltatásával hangzik fel, ott megfényesednek a lelkek az egyetemen tartott ünnepélyeken, a gyülekezetekben vagy más közösségi alkalmakon.

Az *önképzőkör* azokat várja, akik tudnak és szeretnek szavalni, szöveget mondani, énekelni, hangszereken játszani, akik tehetséget éreznek magukban arra, hogy színvonalas műsorokat állítsanak össze. Szolgálatuk színesebbé teszi az egyházi és nemzeti ünnepeket.

Aki az embertársak iránti felelősségérzetből a közvetlen segítségnyújtást részesíti előnyben, a *diakóniai-missziói munka* különböző területein próbálhatja ki rátermettségét. A KPTI Hallgatói Önkormányzata ebből a megfontolásból indította be 2003-ban a *Szolgáló ifjúság* missziói programot.

Az ebédkihordás az egyetem konyhájáról, amelyet az I. éves hallgatók végeznek, egyszerű, már-már alantas feladatnak tűnhet. A szolgáló szeretet azonban nem ismer korlátokat. Ha idősebb testvéreink erőtlenség vagy betegség miatt képtelenek eljutni az étkezdéig, nemes, derék dolog házukhoz szállítani a megren-

delt ebédet. Már a gesztus maga is beszédes, hogy valaki hajlandó törődni velük. De elkelhet egy kis segítség a rendrakásban, bevásárlásban is. Már az is nagy dolog, hogy végre szólhatnak valakihez, aki hajlandó felolvasni nekik a napi híreket is. Ezenfelül néhány idős napi ebédjét a teológushallgatók ajánják fel.

• XI. KÖZÖSSÉG ÉS SZOLGÁLAT •

Karácsony előtt a diákság cipősdobozban gyűjt ajándékot a zsoboki református árvaház gyermekei számára.

Hogyan lehet hallássérült gyerekekkel halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek bevonni a hit csodás világába? A vallásra szokványos kommunikációs eszközeit itt csak részlegesen lehet alkalmazni. A hangjelzés érzékelésének a korlátozottságából fakadó fizikai-lelki akadályt kell leküzdeni úgy, hogy az üzenet mégis felfogható legyen, és eljusson rendeltetési helyéig, a szívig. Az a konkrét, tapintható szeretet, amelyről az Írás beszél, igen találékony, és kétség nélkül képes erre is. A fenntartások nélküli odafigyelés és a szeretetteljes közeledés megfelelő első lépés lehet ezen az úton. Ebben gyakorolhatják magukat a szolgálatot végző III. éves hallgatók.

A kolozsváriak a *hajléktalanmisszió* révén figyeltek fel leginkább egyetemünk hallgatóira. A II. és V. éves hallgatókból szerveződő csoport kéthetente egyszer keresi fel az utca embereit. Korábban az alsóvárosi, illetve a törökvárosi gyülekezet biztosított megfelelő helyet a találkozásra. A járványhelyzet óta a teológushallgatók csak utcákon és tereken, a város forgalmasabb csomópontjain oszthatnak ételmezt a rászorulóknak. Téli időszakban a misszió igyekszik a segélyezetteket havi egy alkalommal meleg ételhez juttatni. Szolgálatuk csupán csepp a tengerben, és nem tudja megoldani az alapvető gondot, de magatartásukkal, viszonyulásukkal jeleznek, üzennek azoknak, akik tenni szeretnének, és akiknek tenniük kellene a hajléktalanok érdekében.

Tartalom

I. Hivatás	1
II. Az erdélyi protestáns lelkipásztorképzés múltja	5
III. A közelmúlt: 1949–2023	11
IV. Lelkészképző egyetem	14
V. Oktatás, képzés, kutatás	16
VI. Erasmus+, peregrináció	21
VII. A tanári kar.	23
VIII. Az épület	24
IX. A könyvtár	25
X. Közösség és lelki élet	26
XI. Közösség és szolgálat.	29

KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET
400124 Cluj • Piața Avram Iancu nr. 13 • Tel/Fax: + 40 264 591 368

REKTOR:
KOVÁCS SÁNDOR • rector@proteo.hu

REKTORHELYETTES:
BALOGH CSABA • csbalogh@proteo.hu

DÉKÁN:
KISS JENŐ • kissjeno@proteo.hu

www.proteo.hu

A KPTI élő hitű, önazonosságukban szilárd,
egyházuk hagyományai iránt elkötelezett, szakmailag
felkészült, művelt, széles látókörű, nyitott gondolkodású,
a társadalmi jelenségek és folyamatok iránt érzékeny
lelkipásztorokat, teológus szakembereket képez,
akik az egyházi és társadalmi élet megbecsült tagjaivá
és lelki vezetőivé, a hazai és közelebről
az erdélyi értelmiségnek méltó partnereivé válhatnak.